

Číslo 6 8. ročník

NĀMAHATṬA

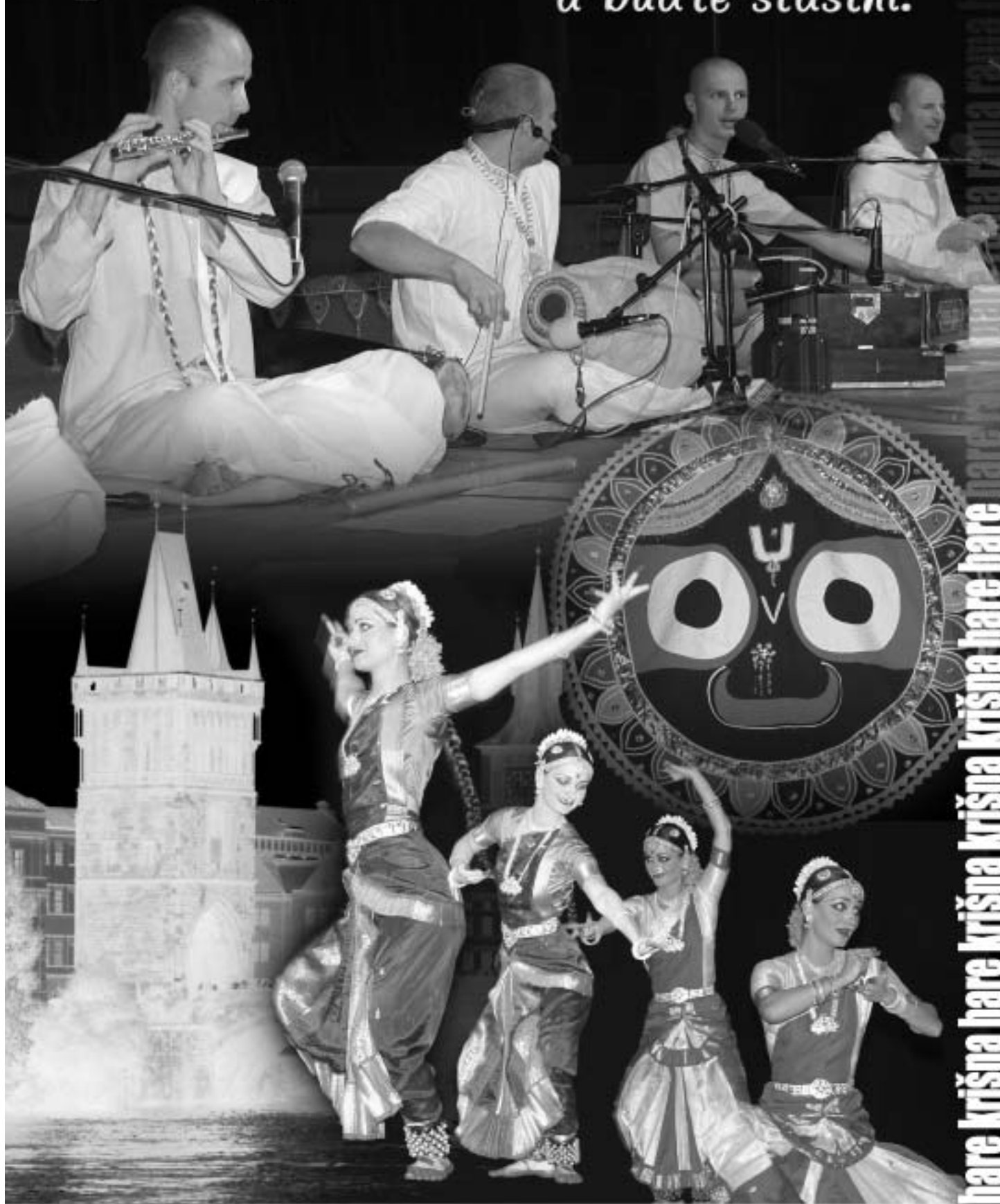
Časopis Mezinárodní společnosti pro vědomí Krišny
zakladatel-áčárja A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupáda

seriály • novinky • přednáška • recept

Zpívejte Hare Krišna

a buďte šťastni.

4 SMARANAM

Nektar Śrīly Prabhupādy

6 DENÍK KAZATELE

Sladké kirtany
v Jižní Africe

12 INDICKÝ FESTIVAL

„Hosté studia RTM“ —
pořad liberecké kabelové
televize

16 SERIÁL

26 vlastností oddaného

20 STŘÍPKY Z MOZAIKY

O tradičním indickém
životě

23 VAŘÍME PRO KRIŠNU

Celozrné sušenky

VedaVision — Nāma Haṭṭa
Jílová 290
155 21 Praha 5 - Zličín
tel: 2 579 503 91, 603 700 512
fax: 2 579 504 70

e-mail: info@vedavision.cz
www.harekrsna.cz
www.vedavision.cz

ZODPOVĚDNÝ REDAKTOR:

Priya-kīrti dāsa

GRAFIKA:

Kīrticandra dāsa

SPOLUPRACOVALI:

Překlady:

Oldřich Janota
bhn. Jitka

Editace:

Punya Pālaka dāsa
Maharṣi dāsa

Sanskrt a klíč k výslovnosti

ā, ai, au, e, ī, o, ū, ṛ jsou v sanskrtu dlouhé samohlásky, vyslovují se dvakrát déle než krátké; ṛ samohláskové r, zjednodušeně vyslovováno jako ri; c se vyslovuje jako č; j se vyslovuje jako dž; ñ se vyslovuje jako ň; y se vyslovuje jako j; ś, ṣ se vyslovuje jako š.

Duchovní jména

Členové Mezinárodní společnosti pro vědomí Kṛṣṇy dostávají jména Pána Kṛṣṇy nebo Jeho oddaných ve spojení se slovem dāsa (ženy dāsī), což znamená „služebník“. Například jméno Kṛṣṇa dāsa znamená „služebník Kṛṣṇy“.

číslo **6**

ročník

NĀMA HAṬṬA

Nektar Śrīly Pr

Anekdoty ze života A.C. Bhaktivedanty Swamiho Prabhupādy, zakladat

Z knihy Prabhupāda Nectar od Satsvarūpy dāse Goswamiho, vydané v nakladatelství GN Press 1996

Když v září roku 1976 Śrīla Prabhupāda přebýval ve Vrindavānu, předstoupili před něj dva z jeho žáků, sannjāsínů. Prabhupāda rozmlouval s každým zvlášť a dával jim různé pokyny.

Jednomu řekl: „Jsi sannjāsí. Proč tedy trávíš tolik času tady? Máš autobus a musíš cestovat. Sannjās znamená, že nyní musíš kázat po celém světě. Proč bys tedy měl přemýšlet o tom, že se tady staneš prezidentem chrámu? Ve skutečnosti by sannjāsí neměl na žádném místě zůstat déle než tři dny. Když se kola přestanou točit, zastaví se i kázání. Chrám je *nirguna*, takže tady můžeš zůstat, ale ne déle než tři dny. To je dovoleno, ale jen když zde máš nějakou práci.” Tímto způsobem Prabhupāda povzbuzoval jednoho ze svých žáků, aby se okamžitě vydal na cesty a kázal, a napomínal ho za to, že zůstal příliš dlouho na jednom místě.

Sotva Prabhupāda skončil s tímto poučením, obrátil se k druhému sannjāsínovi a řekl mu: „Nikdy nesmíš opustit Vrindāvan, dokud tě k tomu nevyzvu. Musíš zde zůstat a starat se o řízení chrámu.” Všichni přítomní oddaní se rozesmáli. Zdálo se neuvěřitelné, že Prabhupāda mohl udělit dvě naprosto protichůdná poučení, a přece každý uznal, že jsou správná.

Když se Śrīla Prabhupāda v roce 1977 zúčastnil Kumbha-mély v Prajāgu, přijelo několik oddaných z Anglie se zvláštním darem. Přivezli *rasagully*, které byly předcházející den obětovány Božstvům Rádhy a Krišny v Londýně.

„Ani anglická královna,” řekl Śrīla Prabhupāda, „si nemůže na Kumbha-méle pochutnat na *rasagulle* připravené v Anglii. Taková věc se ještě nikomu nepodařila.” Prabhupāda narážel na skutečnost, že v Indii se od dob britské okupace věci „made in London” považovaly za nejlepší. Cokoliv vyrobené v Londýně bylo nejlepší a nejdražší. *Rasagully* byly pochopitelně k dostání po celé Indii, ale to, že byly připraveny v Londýně a okamžitě dovezeny do Prabhupādova stanu na Kumbha-méle, symbolizovalo jedinečnost a rozkvetnutí pro vědomí Krišny.

Prabhupādův služebník Hari Šauri se mu jednou svěřil, že jeho babička radila Hari Šauriho matce, aby si nechala vzít dítě, které se jí mělo narodit. Matka odmítla, a tak Hari Šauri přišel na svět. Když to Śrīla Prabhupāda vyslechl, zmiňoval se o tom v různých rozhovorech. „Nyní chápu,” říkal, „výhodu zrození v Indii. Zdejší lidi by něco takového ani ve snu nenapadlo.” Prabhupāda vysvětlil, jak lidé

Prabhupādy

tele-ācāryi Mezinárodní společnosti pro vědomí Kṛṣṇy

na sebe berou ohromné riziko, že se stanou vrahy, jen kvůli sexuálnímu nutkání. „Všechny ženy na Západě jejich rodiče povzbuzují, aby se staly prostitutkami a ulovily nějakého boháče, dokud jsou ještě mladé.”

Výroky Šríly Prabhupādy

o ženách

„Na tomto místě, v Novém Vrindávanu, se ženy budou věnovat péči o děti, vaření, uklízení a stloukání másla. A ty, které umí psát na stroji, mohou také pomáhat s psaním. To je všechno. To jsou zaměstnání pro ženy. Žádné těžké práce. A pro muže jsou těžké práce, práce na poli, opatrování kráv nebo hospodářských zvířat, příprava dříví v lese, stavění budov. Na tom by měli spolupracovat. Dívky, které tady jsou, by se měly naučit připravovat chutné prasádam, aby chlápci dostávali své prasádam včas. To je povinnost. Musí dostávat včas snídaní, oběd, prasádam. Budou těžce pracovat. A stloukání másla je zaměstnání pro dívky. Je to velmi zdravé. Jen se podívejte, jak vznešené postavení měla matka Jaśódá, Krišnova matka. Po hmotné stránce byla také velmi bohatá a měla spoustu služebných. A přece s potěšením stloukala máslo.”

— *přednáška v Novém Vrindávanu*

Páliká-deví dási se vyptávala Prabhupādy na význam manželství ve vědomí Krišny. Prabhupāda se na ni podíval a řekl: „Ve vědomí Krišny žádná taková věc jako manželství neexistuje. Každý je manželkou Krišny — vůči Krišnovi je každý ženou. Krišna je muž. Žádná taková věc jako manželství tedy neexistuje.”

„Nemám žádné námitky proti svatbě, ale myslím, že není dobré požehnat ji ohňovou obětí, když ti lidé pak spolu nezůstanou. Pokud spolu zůstanou alespoň jeden rok, je možné vykonat ohňovou oběť. Ale měnit třikrát za měsíc manžela a manželku, to není dobré.”

Prabhupāda někdy citoval básníka Tulasí dáse zmiňujícího se o čtyřech věcech, které je možné bít. Člověk může bít buben, psa, ženu nebo šúdru. Když se o tom Prabhupāda jednou zmínil, zasmál se a obrátil se na svého žáka Nara-Nárájana. „Nara-Nárájan pochopil tento princip velmi dobře,” řekl a ostatní oddaní se rovněž rozesmáli. Ale pak se Prabhupāda otočil vážně k Nara-Nárájanovi a řekl: „Ale nedělej to. Toto nejsou obyčejné ženy. Jsou to oddané.”

Jednou jedna oddaná vyprávěla Prabhupādovi slavný příběh o Mírabái. Podle tohoto příběhu se Mírabái chtěla setkat s Džívou Gósvámím, ale Džíva Gósvámí jí nechal vzkázat: „Já jsem sannjásí a ty jsi žena. Proto se s tebou nemohu setkat.” Na to, jak vypráví příběh, Mírabái poslala Džívovi Gósvámímu další vzkaz tohoto znění: „Myslela jsem, že jediným mužem ve Vrindávanu je Pán Krišna a že všichni ostatní jsou ženy.” Když Džíva Gósvámí vyslechl tuto odpověď, údajně souhlasil, že se s Mírabái setká. Po vyslechnutí příběhu Prabhupāda řekl, že nemůže být pravdivý, protože v naší posloupnosti sannjásíni setkání se ženami neodmítají.

Při jedné návštěvě Bostonu představili Prabhupādovi mladou Indku, která vstoupila do chrámu. Předtím byla provdaná za muže, který se nijak nezajímal o vědomí Krišny a velmi špatně s ní zacházel. S jeho svolením ho mladá žena opustila a žila nyní s ostatními oddanými. Šríla Prabhupāda to schválil, ale pak řekl: „Máš pouze jeden nedostatek.”

Dívka se zeptala: „A co to je?”

Prabhupāda odpověděl: „Nemáš manžela. Žena bez manžela, to není dobré. Musíš mít manžela, a pak budeš dokonalá. Když žena následuje svého muže, pak je dokonalá.”

Hare Krišna Hare Krišna Krišna Krišna Hare Hare
Hare Ráma Hare Ráma Ráma Ráma Hare Hare

Sladké květanu v Jižní

deník

Indradjumna Svámí

Deník kazatele na cestách

Africe

Po mém příjezdu do Jižní Afriky mne můj indický žák Lakšmínáth dás pozval, abych se účastnil jednoho z jeho denních programů Food for Life. Již více než pět let prakticky jen vlastníma rukama vaří a rozdává každý týden přes 50 000 porcí prasádam ve venkovské oblasti na sever od Durbanu. Tuto oblast nazývanou Kwazulu Natal obývají Zuluové, největší domorodý kmen v Jižní Africe, z nichž jich mnoho žije v té nejhorší bídě. Věděl jsem, že v této oblasti bují zločinnost a že s přítomností bílých lidí v jihoafrických vesnicích ti, kteří trpěli pod apartheidem, nesouhlasí, a proto jsem váhal, zda mám jít.

Minulý měsíc ukradli Lakšmínáthovi za bílého dne s namířenou pistolí v ruce vůz, který v programu Food for Life využívá. Zastavil, aby dal několika malým dětem u cesty prasádam, když do jeho auta rychle naskočili tři muži, vyskočili ven a s namířenou AK-47 na něm požadovali klíčky od auta. Lakšmínáth pomalu vystoupil a postavil se stranou. Muži naskákali do vozu a rychle odjeli pryč — se čtvrt tunou prasádam uvnitř. Když policie o pět hodin později vůz v nedalekém městečku našla, bylo z něj ukradeno všechno — motor, dveře, okna, kola a dokonce i prasádam!

Od té doby se mu pokusila ukrást jeho nový vůz jiná skupinka mužů. Projížděl městečkem, když se mu do cesty postavil nějaký gang. Několik mužů k němu přistoupilo a opět požadovalo klíčky od auta. Lakšmínáth, který tentokrát neviděl žádné zbraně, to odmítl se slovy: „Dávám jíst vašim lidem. Proč mi v tom chcete bránit?“

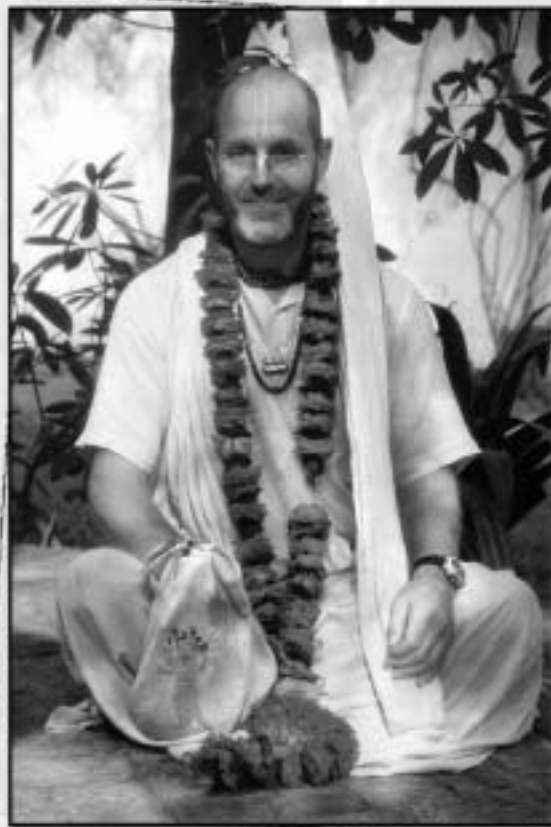
Jeden z těch mužů odpověděl: „Odkud berete peníze, abyste nás mohli krmít?“

Lakšmínáth odpověděl: „Od Boha.“

Muž pohotově opáčil: „Proč se Bůh nestará o mě?“

Lakšmínáth na něj zakřičel: „Když Ho zavoláš, možná, že ti pomůže. Proč nezpíváš Hare Krišna!“

Muž polekaně poodstoupil a svým přátelům řekl: „Nechte ho jít.“

Lakšmínáth odjel, ale po několika stech metrech zastavil. Vynesl ze svého auta velké hrnce a hlasitě zvolal: „Hare Krišna! Pojdte sem a vezměte si prasádam!“ Brzy se kolem něj shromáždilo několik set lidí s miskami v rukou, aby dostali milost Pána.

Jeho odvaha a odhodlání způsobily, že mezi Zuluy slova Hare Krišna zdomácněla. Kamkoliv se v Durbanu a jeho okolí vydáte autem, často uvidíte na světelných křižovatkách stát malé děti Zuluů, jak tam žebrají. Kdykoliv tudy jedou oddaní, začnou vzrušeně poskakovat a volat: „Hare Krišna! Hare Krišna!“ Avšak místo toho, aby žebrali o peníze, chtějí prasádam. Už samotné jejich nadšení je důkazem Lakšmínáthovy služby.

Jednou se Šríla Prabhupáda procházel po pláži v Mumbaji s několika svými žáky. Na jednom místě k nim přišla malá dívenka a se sepjatýma rukama šrílovi Prabhupádovi řekla: „Hare Krišna!“ Šríla Prabhupáda se usmál a obrátil se na své žáky se slovy: „Vidíte, jak je naše hnutí úspěšné?“

Jeden oddaný se zmateně zeptal: „Úspěšné? Šrílo Prabhupádo, jen malé děvče řeklo Hare Krišna.“

Šríla Prabhupáda odpověděl: „Ano, pokud vezmete z oceánu jen jednu kapičku a ochutnáte ji, můžete poznat, jak chutná celý oceán. Podobně můžeme tímto pozdravem malé dívky Hare Krišna vnímat, jak dalece je rozšířené zpívání jména Pána.“

Před několika dny jsem chtěl Lakšmínáthovi opřevzat v podobném duchu jeho službu, a tak jsem souhlasil s tím, že ho doprovodím do černošské čtvrti Zuluů. Dalšího rána jsem dřímal po chrámovém programu, když tu mi na dveře zatukal policejní důstojník. V polospánku jsem zavolał: „Kdo je tam?“

„Seržant Singh. Durbanská policie.“, zaznělo úředně.

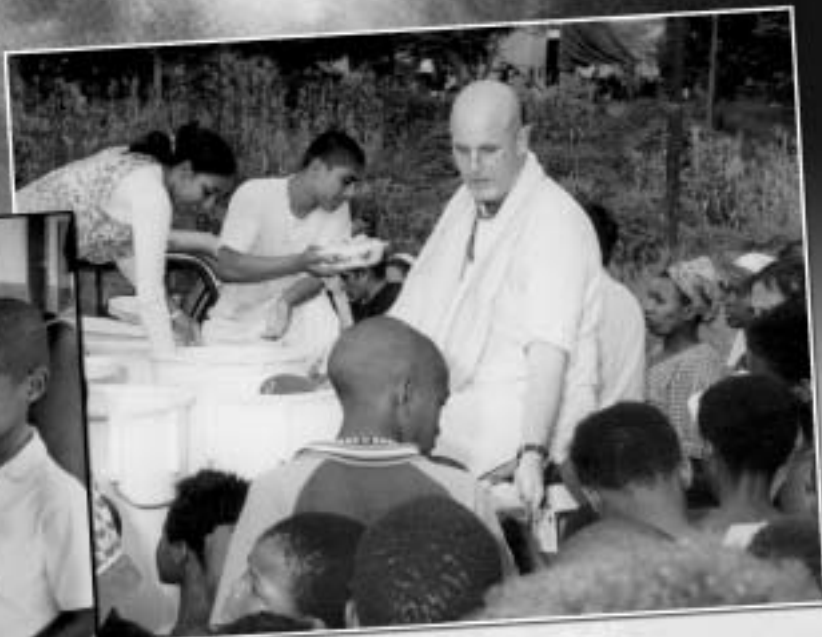
Byl jsem stále ještě poněkud nervózní z pomýšlení na to, že půjdu do čtvrti Zuluů, a tak jsem směrem ke dveřím odpověděl: „Ó, seržante Singhu, děkuji, že jste přišel. Nechcete jít na chvíli dál?“

„Ne, Svámí,“ odpověděl. „Lakšmínáth s chlapci na nás čekají v kuchyni Food for Life. Pojďme.“

Popadl jsem svou džapa málu, tašku přes rameno a dandu a následoval jsem seržanta Singha do jeho policejního vozu. Otevřel mi kufr a já do něj položil svou tašku. Než kufr zavřel, vyndal odtud svůj služební pás s pouzdrém na pistoli, ve kterém měl 9 mm revolver Tanfoglio. Vyndal z pouzdra zbraň, zkontroloval komoru, zda je naplněná municí. Podíval se na mě a řekl: „Vejde se do ní 15 nábojů. Ale nedělejte si starosti, možná to nebudeme muset použít. Zuluové ve své čtvrti Lakšmínátha milují. Má neomezený přístup do těch afrických oblastí, kam by se žádní Indové ani bílí lidé neodvážili vkročit. Avšak výhrady vůči dřívějšímu režimu apartheidu jsou v této čtvrti i nadále velice hluboké a my jim nemůžeme dát žádnou šanci. Od té doby, co ho před několika týdny okradli, ho

doprovázíme, kdykoliv nás o to požádá. Pokaždé tam můžete narazit na podivíny a na zoufalce. Jsou to velice chudí lidé.”

Se zapnutým majákem na střeše policejního vozu jsme vyrazili z chrámového komplexu, následováni Lakšmínáthem a několika indickými chlapci v jejich autě Food for Life. Také za námi jelo další auto se čtyřmi oddanými ženami. Seržant Singh se usmál a řekl: „Policejní auto se zapnutým majákem dodává vaší misi nádech důležitosti, nemyslíte?”

„Ano, důstojníku,” odpověděl jsem. „Jste kdykoliv vítán.”

Vyrazili jsme na sever od Durbanu a hodinu jsme projížděli plantážemi s cukrovou třtinou do Kwa mashu, původní země Zuluů. Po další hodině jsme se šplhali podél skalního hřebenu s výhledem do překrásného údolí. Seržant Singh řekl: „Několik set kilometrů severně odtud porazili v prosinci 1838 Búrové Zuluy v bitvě U Krvavé řeky. Předtím se řeka jmenovala Ncome, ale do řeky bylo nahnáno tolik zulujských válečníků a zabito v bitvě, že se voda v řece zbarvila do ruda. Kdysi toto obrovské údolí poskytovalo Zuluům, kteří v něm žili, všechno potřebné k životu. Nyní odtud mnoho z nich odešlo a šlo žít do měst jako je Durban a Johannesburg. Teď je opuštěné a ti, kteří tu zbyli, žijí v chatrčích.”

Když jsem zkoumavě pohlédl na horské úbočí svažující se do údolí, zahlédl jsem malá, skromná obydlí sestavená ze všech druhů materiálů — z kusu starého vlnitého plechu, dřevěných fošen a plátů z umělé hmoty — a to všechno pospojované dohromady v nejrůznějších tvarech a podobách. Nedokázal jsem si život uvnitř takových chatrčí ani představit.

Seržant Singh pokračoval: „Pro mnoho Evropanů v 19. století Zuluové ztělesňovali romantickou představu 'ušlechtilých divochů.' Zatímco mohli být opravdu ušlechtilí, do divokosti měli hodně daleko. Jejich způsob vedení války se vyznačoval železnou kázní a jejich společnost vysoce kultivovanou kulturou ovlivněnou prostředím, ve kterém žili. Ačkoliv většina Zuluů přijala západní životní styl, mnoho z nich lpí na svých tradičních zvycích a obřadech. Jen se podívejte tam, cestou nahoru přichází isangoma — tradiční léčitelka.”

Podíval jsem se na cestu vedoucí z údolí a uviděl ženu sporé postavy, která měla ve vlasech zapleteny stovky barevných korálků.

„Léčí lidi v této vesnici,” řekl seržant Singh. „Podívejte se pořádně a uvidíte sušený močový měchýř z kůzlete, který má zapletený do korálků a copu v hlavě. Také si nese tradiční oháňku pakoně hřívnatého na odhánění hmyzu. Říkají, že isangomové dokáží hovořit s vesnickými předky. Jsou mistry v přírodním lékařství použitím nejrůznějších bylin a kořenů.”

Když procházela okolo našeho auta, zasmál jsem se na ni, ale zdálo se, že mě nevidí.

„Často bývají v určitém druhu transu,” řekl seržant Singh. „Bohužel, původní kultura Zuluů již existuje jen zde v těchto prostých, venkovských oblastech. Ve městech jsou náchylní k pití, bitkám a krádežím.

V Durbanu se míra zločinnosti mezi Zuluy vymkla jakékoliv kontrole a více než polovina z nich je HIV pozitivní.”

„Vhodní kandidáti pro milost Pána Čaitanji,” řekl jsem.

Lakšmínáthův vůz, který parkoval za námi, projel kolem nás a Lakšmínáth s širokým úsměvem očekávání na tváři řekl: „Udělejme z tohoto místa harinám dolů do údolí. Já pojedou vozem vpředu a seržant Singh může průvod uzavírat. Dole rozdáme prasádam.”

Popadl jsem mridangu, nastavil si řemen a pomalými úderý na buben se začal rozehtívat. Řekl jsem Lakšmínáthovi: „Až se tam dostaneme, jak ti lidé poznají, že rozdáváme prasádam?”

Odpověděl: „Není to poprvé, co tam jdeme. Zvuk vašeho bubnu jim vše oznámí. Jen se podívejte, co způsobilo pár úderů na buben!”

Otočil jsem hlavu a překvapeně hleděl na stovky zulujských dětí, většinou napůl nahých, které běžely po polní cestě vedoucí z údolí k nám. V rukou měly všechny druhy nádob pro přijímání prasádam — misky, hrnky, hrnce, talíře a dokonce i velké nádoby na odpadky. Bežely a křičely: „Hare Krišna! Hare Krišna! Hare Krišna!”

Dál jsem hrál na mridangu a začal zpívat Hare Krišna. Tři chlapci, kteří přiběhli k Lakšmínáthovu autu, se přidali hrou na karatály. Během chvilky nás všechny děti obklopily ze všech stran. Okamžitě se ponořily do kirtanu a začaly tančit. Seržant Singh řekl: „Miluji zvuk bubnu. Mají to v krvi. Počkejte, až je uslyšíte zpívat. Zuluové mají nádherné hlasy!”

Když jsem to zaslechl, požádal jsem děti pomocí menší zvukové aparatury, aby po mě opakovaly mahá-mantru. Jak všichni jednohlasně odpovídaly, strnul jsem údivem. Opravdu měly překrásné hlasy! Byly přirozeně sladění a zněly jako zkušený sbor. Pomyslel jsem si: „To je kirtan jako v ráji!”

Za Lakšmínáthem v čele jsme se všichni začali přemísťovat dolů do údolí. Když si seržant Singh odcházel sednout do svého auta, pošeptal mi do ucha: „Je to všechno velice zábavné, ale nezapomeňte, že jste nezvaným hostem v nepřátelském prostředí. A jste bílý. Držte se poblíž a pořád se dívejte na mě.”

Zpívali jsme a Zuluové z chatrčí podél cesty se začali srocovat u cesty, po které jsme jeli. Většina z nich se na nás smála a mávala nám, ale všiml jsem si i několika tvrdých, nazlobených pohledů mladých výrostků. Ohlédl jsem se zpět na seržanta Singha a ten, když jsem to udělal, zapnul modrý maják na svém policejním voze.

Nadále jsem pokračoval v intenzivním kirtanu, ze všech sil jsem hrál na buben a hlasitě zpíval. Zvuk se

ozvěnou odrážel od přilehlých vyvýšenin a ohlašoval náš sestup do údolí. Ačkoliv v sobě naše cesta do tohoto městečka chatrčí skrývala možná nebezpečí, byl jsem blahem bez sebe. Ještě nikdy jsem neviděl nikoho reagovat na kirtan tak, jako tato děcka. Možná to měly v krvi, jak říkal seržant Singh, ale vlastně za tu dobu, než jsme sestoupili do údolí, byly součástí sankirtanu Pána Čaitanji, očišťovaly se, tančily a radostně zpívaly Hare Krišna.

Cestou se k nám přidávaly další a další děti, živelně vycházely z chatrčí se stále rostoucím počtem misek a talířů. Některé byly tak chudé, že jim jako nádoba k jídlu sloužily pouze krabice z tvrdého papíru. Ale všechny z nich byly ponořené do nektaru sankirtanu. Jejich šťastná nálada byla v ostrém protikladu vůči špíně a odpadkům městečka. Odpadky ležely úplně všude a nepřikryté stoky často křižovaly polní cestu, po které jsme jeli.

Bylo také velmi horko a vlhko. Když do nás dole udeřily sluneční paprsky, zanařikal jsem, že jsem si nevzal čepici na ochranu hlavy. Po hodině jsem byl naprosto vyčerpaný, ale pocíťoval jsem tolik nektaru s velkým davem dětí, že jsem nemohl přestat.

Konečně, o dvě hodiny později, jsme dorazili na dno údolí, kde na náš prasádam čekaly další stovky lidí. Pokračoval jsem i nadále v kirtanu, protože se zdálo, že děti ještě nemají dost. Bláznivě tančily a některé se dokonce válely po zemi!

Nakonec jsem kirtan ukončil a všechny se shlukly kolem mě. Velice vzrušeně mi něco říkaly v řeči Zuluů, ze které jsem nerozuměl ani slovo. Seržant Singh se usmál a řekl: „Říkají, že chtějí ještě kirtan.”

Protože jsem nepokračoval, začaly spontánně zpívat: „Zulu! Zulu! Zulu!” Pomyslel jsem si: „Ó, raději je vrátím zpět na transcendentální úroveň!” A tak jsem Lakšmínáthovi řekl, ať otevře auto a začne rozdávat prasádam.

Když otevřel dveře, u auta to vypadalo, jako by místo dětí přiběhlo nějaké splašené stádo. Několik zulujských mužů se postavilo dopředu a nařídilo dětem, ať vytvoří řadu a trpělivě čekají. Po několika napnutých chvílích bylo všechno pod kontrolou a já vskočil do auta, abych pomohl rozdávat prasádam.

Když jsem vydával kičří obohacené máslem a různou zeleninou, děti si neustále žádaly větší a větší porce. Po hodině mi velká skupina dětí začala kynout, ať k nim přijdu a posadím se k nim na trávu. Vyskočil jsem z auta a se seržantem Singhem jsem se vydal k nim.

Bylo jich dobře přes stovku a seděly v kruhu namačkání jedno vedle druhého. Když jsem se posadil, všechny se natlačily blíž ke mně. Když jsem si všiml, že většina z nich trpí nějakou kožní nemocí — trichofycií, impetigem či svrabem — poněkud jsem se odtáhl.

Všechny oči byly upřené na mě. Nejprve bylo naprosté ticho, potom jedno děvče vzadu cosi proneslo a mladý hoch, který seděl nejbliž, mi přejel ukazováčkem po lokti, podíval se na prst, zavrtěl hlavou a zasmál se. Vtom se začaly smát i ostatní děti. Smál se i seržant Singh a já se ho zeptal, co je tu tak k smíchu.

„Ti malí nebyli nikdy tak blízko bílému muži. Mysleli si, že jste se sám namaloval na bílo,” řekl. „Zuluové se někdy natírají na bílo pastou. Pohlížejí na to jako na znak krásy.”

Ten hoch pak hrdě zdvihl svou černou ruku a začal zpívat: „Zulu! Zulu! Zulu!” Náhle všechna děcka začala zpívat totéž.

Přerušil jsem je a požádal o chvíli ticha. S překladem seržanta Singha jsem jim začal povídat, že ve skutečnosti nejsme tato těla, ale že naší pravou totožností je duše v těchto tělech, která je věčným služebníkem Boha. Všechny na mě zíraly s rozpačitým výrazem a já pochopil, že nikam nedojdeme, pokud se pokusím na tyto mladé Zuluy udělat dojem být i těmi nejjednoduššími základy Bhagavad-gíty. Avšak svým nadšením pro kirtan a prasadam již prokázaly, že jsou hodni milosti Pána Čaitanji. A tak jsem vyndal buben a ještě předtím, než jsem začal hrát, se již začaly kývat v očekávaném rytmu. Když několik z nich vykřiklo „Hare Krišna,” zbytek se rychle přidal.

Brzy jsme byli zpět v duchovním světě, bez přestání jsme zpívali a tančili — několik set malých černých tělíček blaženě poskakovalo a vířilo vzduchem. Mnoho

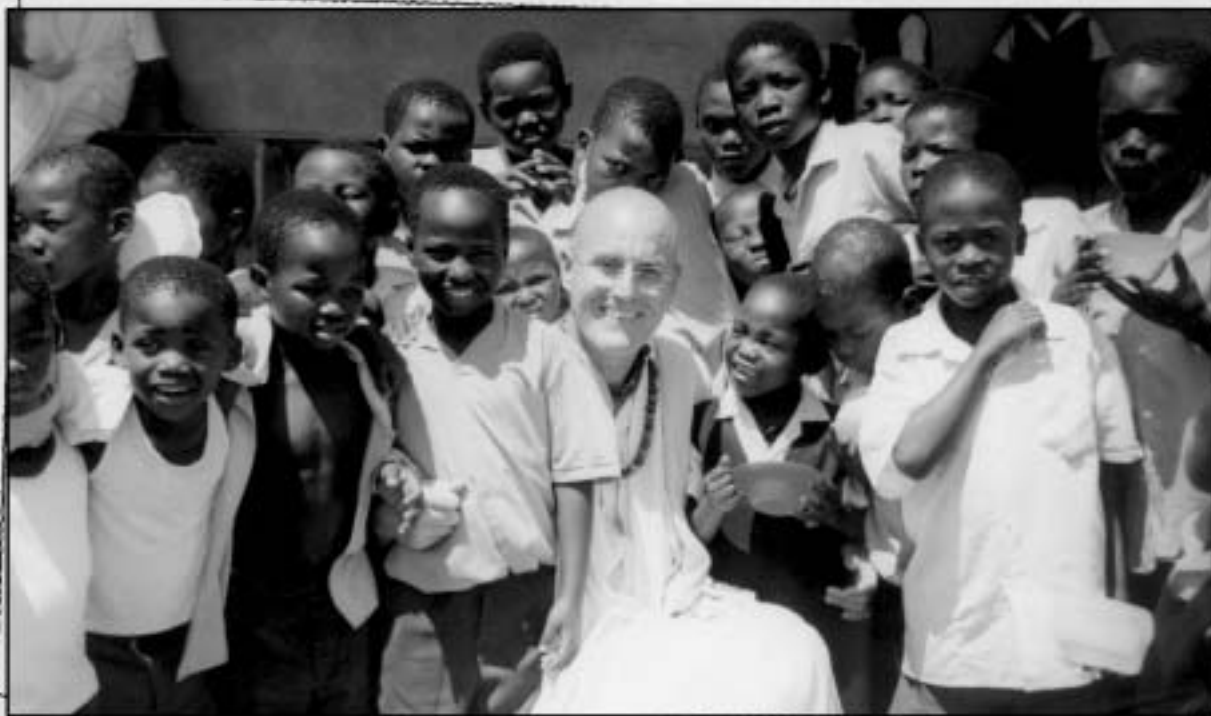
rodičů těchto dětí postávalo stranou a také se pohybovalo v rytmu mridangy a zpěvu svatých jmen. Pomyslel jsem si, že sankirtanové hnutí Pána Čaitanji je skutečně dokonalým receptem pro rozvoj lásky k Bohu ve všech částech světa. Nedaleko odtud se před 150 lety strhla nelítostná bitva mezi Evropany a Zuluy. A nyní, milostí Pána Čaitanji, tu bílí lidé a Zuluové společně šťastně tančí a ozvěna jejich hlasů odráží údolím svatá jména Boha.

Po chvíli na mě pohlédl seržant Singh a naznačil mi, že zapadá slunce. I když jsme tu zažili tolik legrace, je příliš nebezpečné zůstat v tomto městečku po setmění. Nerad jsem ukončil kirtan a nastoupil do policejního auta. Spousta smutných tváří přihlíželo našemu výstupu na kopec. „Nevzpomínám si, kdy naposledy jsem si tolik užil kirtanu,” řekl jsem seržantovi Singhovi. „Na ta děcka nikdy nezapomenu.”

„Ani ony na vás zřejmě nezapomenou,” řekl. „Vždy vás rádi znovu uvítají a příště už mě potřebovat nebudete. Je tu ještě hodně práce, Svámí. V Kwazulu Natal je 10 miliónů Zuluů. A všichni mají sladké hlasy!”

„Člověk nedotčený zbožností, zcela pohlcený bezbožností, ten, na němž nikdy nespočinul milostivý pohled oddaného, či neposvěcený návštěvou svatého místa, bude neustále tančit v extázi, hlasitě zpívat a dokonce se válet po zemi, pokud bude opojen nektarem transcendentálních nálad čisté lásky k Bohu, kterou rozdává Pán Čaitanja. Dovolte mi proto velebit Pána Čaitanju Maháprabhua.

(Čaitanja-Čandrámrita, kapitola 1, verš 2) ❁

ZPÍVĚJTE NA a buďte šťastni...

Centrum pro vědecká studia je organizátorem Indického festivalu, který letos proběhl v Českých Budějovicích, Táboře, Liberci, Jablonci nad Nisou, Olomouci a v Brně. Více než dvouhodinový kulturní program přilákal v každém městě několik set diváků. Největší návštěvnost byla v Českých Budějovicích, více než 600 lidí.

Indický festival si také získal pozornost v médiích. Bylo vytištěno několik novinových článků, proběhly rozhovory v rádiu atd. Liberecká kabelová televize RTM odvysílala půlhodinový pořad s názvem „Hosté studia RTM“, jehož hostem byl Priya-kírti dás, jeden z organizátorů Indického festivalu. Následuje zkrácený rozhovor z televizního pořadu.

RTM: Pokud vím, tak máte tady v Liberci velký úspěch, protože Indie láká čím dál víc.

Priya-kírti dás (PKD): Indický festival v Liberci už má více méně tradici. Často si děláme z toho takovou slovní hříčku, že Liberec, v angličtině je slovo *liberation*,

což znamená osvobození, takže tento festival má přinést do tohoto města duchovní atmosféru.

RTM: Povězme si také něco o té indické hudbě, jaké nástroje se používají a o čem ta hudba vypovídá?

PKD: Na festivalu je možné slyšet ukázky tradiční hudby, kterou představí skupina Venu Gopál. Hrajeme na tradiční nástroje jakým je mridanga, karatály, tampúra, sítár, dále na harmonium a flétny. Hudba vypovídá o duchovních tématech, texty se týkají seberealizace, meditace, jógy apod. Autoři se ve svých písních obracejí přímo na Nejvyšší Osobnost Božství, Šrí Krišnu a opěvují ho.

RTM: Protože vím, že většina lidí, kteří na festivalu vystupují jsou Češi, tak by mě zajímalo, kde se naučili hrát na tyto nástroje?

PKD: Naše Centrum pro vědecká studia v Praze poskytuje mimo jiné také výuku těchto nástrojů. Už několik let tuto hudbu hrajeme, takže tím samotným cvičením se člověk zdokonaluje. Kromě toho také jezdíme na několik měsíců v roce do Indie, do Západního Bengálska, kde

ARE KRIŠŇIA

nás učí hrát na tyto hudební nástroje bengálští vaišnavové, oddaní Křišny.

RTM: Kromě hudby na festivalu uvidíme také indický tanec, kerý se mi osobně velice líbí. Být jsem žena, tak tanečnice velice obdivuji. Jsou štíhlouňké, protože dodržují vegetariánskou dietu, po které se netloustne, jsou nádherně ozdobené atd. Loni jsme měli ve studiu možnost hovořit přímo s tanečnicí Rásabiháří deví dásí, která studovala v Indii, a která se právě z Indie vrátila, aby nám to své umění, ještě dokonalejší než bylo loni, předvedla.

PKD: Bharat Natjam je opravdu originální tanec a Rásabiháří deví dásí je jedinou v ČR, která tento tanec ovládá. Její samotné vystoupení na festivalu je zlatým hřebem a vyvrcholením celého večera. Je to velice krásný zážitek.

RTM: Tančení v podstatě vyjadřue také určitou filozofii. Co vyjadřují tyto tance?

PKD: Tyto tance popisují Křišnovy zábavy. Skrze taneční projev na pódiu má divák vnímat přímo zábavy Křišny. Čím je tanečnice dokonalejší, tím více se divák pohrouží do těchto duchovních zábav. To znamená, že už nevnímá pouze tanečnici a její pohyby, ale postupně začíná meditovat přímo na Křišnu.

RTM: Musí mít tanečnice pro indický tanec určité dispozice, stejně tak jako baletka musí být útlá a pokud možno malá? Musí idnická tanečnice splňovat určité parametry, aby se líbila?

PKD: Musí být velmi nadaná rytmicky a musí mít pro ten tanec cit. Vidíme, že některé dívky tady na Západě se o to také pokoušejí, ale dostat se do té opavdové nálady a pojmout tanec tělem a duší, tak to vyžaduje velký talent

a člověk musí znát také filozofii. Když je někdo oddaný Krišny, což Rásabiháří je, tak to je na tom také velice krásné, že ona nedělá ten tanec jenom jako nějaké vystoupení na pódiu, ale pro ni samotnou je to součást duchovního života a umožňuje jí to dělat duchovní pokrok.

RTM: Rásabiháří deví dásí, co znamená to jméno?

PKD: Rásabiháří je jméno Krišny. V Indii jsou Božstva, která se jmenují Rádhá Rásabiháří. Deví dásí znamená, že je služebnicí těchto Božstev.

RTM: Než se rozloučíme, tak nám prozradte, jakou skladbu uslyšíme na závěr festivalu?

PKD: Na závěr jsme vybrali Hare Krišna mahámantru, která je jedním z dárků, který si lidé mohou z festivalu odnést. Je to velice jednoduchá mantra, každý si ji může

vzít s sebou a zkusit si ji zpívat, kdykoliv bude mít čas, pro svůj vlastní prospěch a pro prospěch ostatních.

RTM: Děkuji za rozhovor.

PKD: Hare Krišna.

Pokud máte zájem, můžete nám pomoci s propagací Indického festivalu. Rádi uvítáme jakékoliv vaše nápady, podněty a praktickou či finanční pomoc. V případě vašeho zájmu se prosím obraťte na adresu naší redakce. Děkujeme.

Další fotografie a aktuální informace ohledně festivalu najdete na našich internetových stránkách www.harekrsna.cz

Hare Krišna Hare Krišna Krišna Krišna Hare Hare
Hare Ráma Hare Ráma Ráma Ráma Hare Hare

2 VLASTNOSTÍ ODDANÉHO

Satsvarūpa dāsa Goswami

**Oddaný plně ovládá šest špatných vlastností
— vijita-ṣaḍ-guṇa —**

Duše v hmotném světě má vždy sklon klesnout pod vládu máji. Přesto, že není možné, aby se Nejvyšší Osobnost Božství dostala pod vládu své vlastní máji, džívy, které jsou okrajové povahy, někdy podléhají hmotné energii a jindy duchovní energii. Čistí oddaní také patří k okrajové energii. Zůstávají však pod ochranou vnitřní energie, a proto nikdy nepodléhají špatným vlastnostem. Jak praví Bhagavad-gítá (2.70):

„Rozjímá-li člověk nad smyslovými předměty, přilne k nim. Z chťiče povstává hněv a z hněvu se rodí chamtivost.“

Šest špatných vlastností je: chťič (*kāma*), hněv (*krodha*), chamtivost (*lobha*), iluze (*moha*), šílen-

ství (*mada*) a závist (*matsarya*). Čistý oddaný ovládá tyto vlastnosti pomocí plného zaměstnání ve službě Krišnovi. To jediné je změna. Špatné vlastnosti jsou zvráceným odrazem vlastností, jež ve svém původním čistém stavu existují v duchovním světě. Narottama dāsa Thākura píše: „*kāma kṛṣṇa-samārpanē*“: „Chťič se může proměnit v lásku ke Krišnovi.“

Ve Šrímad Bhágavatamu (7.1.31) Nárada Muni vysvětluje králi Judhištirovi, jak je možné sloužit Pánu Krišnovi přeměnou hmotných vlastností v oddanou službu.

„Můj milý králi, gópie získaly milost Krišny díky svým chťivým touhám, Kamsa díky strachu,

Šišupála a další králové díky zášti, Jaduovci jako výsledek svého rodinného vztahu s Krišnou, vy, Pánduovci, díky svému velkému zalíbení v Krišnovi a my, prostí oddaní, díky své oddané službě.“

Zvažme každou ze šesti špatných vlastností a to, jak je oddaný může ovládnout, zaměstná-li se v oddané službě.

1) Chtíč, *kāma*. Chtíč je symptomem pohlavní touhy. Gópie se na Krišnu obracely jako na krásného mladíka, a přesto víme, že je to v naprostém protikladu ke světskému chtíči. Je doporučeno nesnažit se gópie .napodobovat. Jak můžeme my, jež usilujeme o čistou oddanou službu, chápat chtíč ve vztahu ke službě Krišnovi?

Bhagavad-gítá (7.11) praví: „Jsem pohlavním životem, jenž není v protikladu s náboženskými principy.“ Je-li *kāma* ovládnuta, není nezákonná a může být použita ve službě Krišnovi. Na začátku mohou existovat hmotné touhy, ale je-li pohlavní život regulován a použit ve službě Pánu, je transcendentální. Prabhódananda Sarasvatí dává příklad hada s vyloženými jedovými zuby. Pouhý pohled na jedovatého hada zapříčiní strach, avšak had s vylámanými jedovými zuby již nebezpečný není. Neovládnuté smysly byly podobně přirovnány k hadům, kteří mohou bez sebemenší provokace uštknout. Hřích obsažený ve smyslových činnostech je zničen, použijeme-li své tělo jako nástroj Krišny. Kubdža se stejně jako gópie obrátila na Krišnu s chtivými pocity. Chtěla mu sloužit nabídnutím svého těla. Jakmile se jí však dotkly Krišnovy lotosové nohy, znečištění v podobě chtíče zmizelo. Podobně lesní ženy Vrindávany přišly za Krišnou z velké dálky. Šrímad Bhágavatam popisuje, že byly natolik pod vlivem chtíče, že je nedokázaly uspokojit ani dotyky na nadrech od jejich milenců. V Bhagavad-gítě se Ardžuna ptá, co člověka nutí jednat hříšně. Krišna odpovídá: „Je to pouze chtíč, ó Ardžuno, zplozený z kvality vášně, který později přechází v hněv; je v tomto světě všepohlucujícím nepřítelem a původcem hříchu.“

Chtíč je původní láska duše ke Krišnovi, znečištěná stykem s kvalitou vášně. Jako se mléko ve styku s kyselým tamarindem přemění na jogurt, podobně *prema* (láska k Bohu) „zkyse“ na *kāmu*. Když si džíva mylně přeje vlastní uspokojení, Krišna jí dovolí přijít do hmotného světa a při-

jmout různé druhy těl. Chtíč však nikdy nemůže džívu (duši) uspokojit. Ta může zakusit věčné štěstí jedině tehdy, zaměří-li své touhy zpět na Krišnu.

Džíva může svoji původní čistou touhu obnovit i v hmotném světě, pokud milostí duchovního mistra a Vaišnavů ustanoví svůj vztah s Krišnou. Jakmile přijme oddanou službu pod vedením duchovního mistra, její chtíč se změní na lásku. Ryzí přítomnost Krišny všechny nečistoty zničí. Oddanou službu lze přirovnat ke Slunci, jež je tak mocné, že svítí-li na něco nečistého, jako je loužička moči, nečisté místo se sterilizuje. Uvedl jsem již příklad osob, jež byly očištěny díky kontaktu s Krišnou během jeho lily na této Zemi. Jak ale můžeme čekat, že budeme mít to štěstí a chtíče se zbavíme tímto způsobem? Odpovědí je, že také můžeme vstoupit do Krišnovy lily tím, že budeme naslouchat z pravého zdroje. Neautorizovaný poslech může vést k prakrita-sahadžji, zvrácené podobě Vaišnavismu, kdy se dotyčný snaží přiblížit ke Krišnovi, aniž by se vzdal nedovoleného sexu. Je-li však lila vyslechnuta z pravého zdroje, odstraní světský chtíč a probudí touhu naslouchat více a více o Krišnovi. Zvláštní účinek má naslouchání o Krišnových zábavách s gópiemi v tanci rása. Oddaný může také přímo přistoupit k Rádhě a Krišnovi zaměstnáním se v chrámovém uctívání Božstev na pokyn duchovního učitele.

2) Hněv, *krodha*. Chtíč nelze nikdy uspokojit a je proto následován hněvem, jeho mladším bratrem. Pokud člověk podlehne neovladatelnému hněvu, dokáže zabít i svého nejlepšího přítele a drahé příbuzné. Hněv může být však také použit ve službě Krišnovi a zaměřen proti nepřítelům Krišny.

Známým příkladem je Hanumán, bojechtivý služebník Pána Rámačandry, jenž bojoval proti armádě Rávany. Pán Čaitanja také projevil transcendentální hněv, jakmile se doslechl, že Džagai s Mádhajem zranili Pána Nitjánandu. Hněv v oddanosti se může projevit v podobě boje. Oddaný — kšatrija nedokáže snášet, je-li ubližováno Pánovu oddanému, nevinným tvorům a lidem. Maharádža Paríkšit se rozhněval při pohledu na šúdru, který bil krávu. Ardžuna nebyl před bitvou na Kurukšétře rozhněván, a tudíž nebyl schopen boje. Krišna ho však svým kázáním přiměl, aby bojoval v transcendentálním hněvu. Oddaný může svůj hněv namířit na falešné guruí či jiné

darebáky, kteří svádí lidi na scesti. Když oddaný slyší nedobrou propagandu proti oddané službě, může psát články proti démonům nebo kázat jiným vhodným způsobem. Hinduisté si naneštěstí někdy myslí, že sádhu nesmí nikdy projevit hněv. Je zřejmé, že hněv by neměl být nekontrolovatelný, nebo za účelem vlastní obrany. Jednou se had po setkání s Náradou stal velmi klidný. Když se však o jeho nenásilí doslechli chlapci ze stejné vesnice, začali po něm házet kamení. Had si stěžoval Náradovi na následek svého nenásilí a Nárada mu poradil, aby zůstal klidný, pak se napřímil, roztáhl svoji kápi, a tak chlapce zastrašil. To je příklad regulovaného hněvu.

Hněv je třeba ovládat a používat výhradně ve službě Pánu. Učitel někdy předvede mimiku nebo hněvivé gesto, jen aby žáka opravil. Učí laskavými slovy, povzbuzením a jindy, příležitostně, žákovi vynadá nebo projeví hněv. Tento hněv je však omezen. Hněv se dá využít pouze jako nástroj v oddané službě.

Hněv se projevuje také ve velmi pokročilém stádiu oddané služby jako určitý druh extatického pouta ke Krišnovi. Mnoho příkladů najdeme v Nektaru oddanosti. Jednou se Krišna spolu s přáteli vrátil z vrindávanských lesů a pasácci si matce Jašódě stěžovali, že Krišna odešel sám do tálavanského lesa, kde zabil Dhenukásuru. Když matka Jašóda slyšela, že chlapci Krišnu vyslali na tak nebezpečnou výpravu, rozzlobila se a hněvivě na chlapce pohlédla. Při příležitosti oběti Rádžasúja, kdy Šišupála Krišnu urážel, jeho mladší bratranec Nakula promluvil s velkým hněvem: „Opovází-li se někdo Krišnu urážet, pak jako Pánduovec přísahám, že ho kopnu nohou do helmy a zraním svými šípy, jež jsou stejně dobré jako jamadanda, žezlo Jamarádže!“

3) Chamtivost, *lobha*. Chamtivý člověk chce hromadit víc, než sám skutečně potřebuje. Posedlý hamizností se střetává s ostatními a nemá s nimi slitování. Díky chamtivosti souhlasí jeden národ s hladověním milionů lidí v jiných částech světa. Chamtiví lidé jednoho národa si přivlastní mnohonásobek jídla či paliva, jež nezbytně potřebují, zatímco jiným se nedostává. Chamtivost tak může přerůst ve velké zlo. Oddaný však dychtí využít vše pro uspokojení Nejvyšší Osobnosti Božství a jeho chamtivost pomáhá všem. Oddaný chce, aby celý svět spočinul u Krišnových lotosových nohou a aby nejen on sám, ale všechny pokleslé duše přijaly útočiště pokynů duchovního mistra. Chce, aby co

nejvíce lidí přišlo před Božstva Krišny, a není spokojen, pokud mnoho lidí zůstává neodevzdaných Krišnovi. Říká se, že dáte-li vaišnavovi milion dolarů, příští den ho potkáte znovu za dveřmi, a zeptáte-li se: „Pane, proč jste se vrátil? Včera jste ode mě dostal milion dolarů,“ odpoví: „Ano, děkuji vám mnohokrát. Právě jsem je utratil ve službě Krišnovi. Můžete mi dát, prosím, víc?“

Čistý oddaný může pro Krišnu utratit neomezené množství peněz. Krišna je neomezený a v oslavě Nejvyšší Osobnosti Božství lze proto otevřít neomezené množství chrámů, vytisknout neomezené množství knížek a zaměstnat veškeré běžné činnosti. Plánování, jak zaměstnat všechno ve službě Krišnovi, je tedy určitý druh chamtivosti. Tato chamtivost je však transcendentální a přináší prospěch celému světu. Přání zachránit každého z pekelných podmínek není materiální emoce.

Co se týče oddaného, nikdy nemá nedostatek služby. Ani dvacet čtyři hodin denně mu nestačí. Oddaný chce číst stále více o Krišnovi a touží neustále kázat. Nechce z oddané služby vytvořit monopol. Chápe, že oddaná služba je neomezená. Chce, aby se přidali i ostatní a sám touží zaměstnat se víc a víc. Ve svém horlivém úsilí někdy zapomene jít a spát.

Tato transcendentální chamtivost vykonávat oddanou službu Krišnovi se nazývá *laulyam*, prahnutí po službě Krišnovi. Šríla Prabhupáda píše v Nektaru oddanosti, že oddaný má tolik toužit po službě, že po ní šlí. Jsme-li pohrouženi v silné dychtivosti sloužit, pak nenastane možnost hmotné nenasytosti.

4) Iluze, *moha*. Největší iluzí je, že podmíněná duše považuje tělo za vlastní já a hmotný svět za svůj domov. Tato iluze je jí osudná, stejně jako zvířeti, které zemře v poušti v honbě za přeludem vody. Ten, kdo nezná Krišnu a myslí si, že je neomezený, žije v naprosté iluzi a jeho lidský život je zmařen. Dojde-li však do stavu, kdy s vírou naslouchá o Krišnovi a chápe, že Krišna je Nejvyšší a všechny živé bytosti jsou Jeho nedílnými částmi, může snad propadat iluzi? Oddaný, jenž přijal pravého duchovního mistra, má být znalý a oproštěný od mylných pojetí. Jakmile Ardžunu osvítily Krišnovy pokyny v Bhagavad-gítě, prohlásil *našto mohah:* „Moje iluze zmizela.“

To je však transcendentální iluze, známá jako joga-mája. Díky joga-máji si oddaný myslí, že se stal Krišnovým otcem či matkou. Krišna nepotřebuje ochránce. Přijal však ochranu a potrestání matky

Jašódy. Když jako dítě spadl do řeky Jamuny, Krišnuv otec, Vasudeva, podlehl pocitu velké úzkosti. Pro Krišnu není možné, aby se v řece utopil, ale jeho otec, Vasudeva, se z lásky ke Krišnovi úzkostí pomátl. Krišna spadl do vody, aby zvýšil rodičovskou náklonnost svého oddaného. Krišna je natolik připoután ke svým oddaným, gópím, že by nebyl nikdy schopen na ně zapomenout nebo zanevřít. Ve svých milostných výměnách jim však dovoluje jednat jako zavržené milenky, jen aby zvýšil jejich vznešené pocity odloučení. Tyto výměny joga-máji však nejsou klamně. Jsou důvěrnými zábavami Nevyššího Pána a Jeho věčných služebníků. Jsou nanejvýš skutečné, avšak běžným oddaným nejsou očividné.

5) Šílenství, *mada*. Rozjímá-li člověk nad smyslovými předměty, vyvine touhu. Pak se rozhněvá a to vede k šílenství a zmatení paměti. V krajních případech šílenství člověk nedokáže vykonávat ani běžné tělesné funkce a je jako zelinina nebo divoké zvíře. Všechny podmíněné duše, i ty, jež se vydávají za rozumné, jsou více méně zmatené.

To popisuje Šrímad Bhágavatam (5.5.4):

*nūnam pramataḥ kurute vikarma
yad indriya prītaya āpṛṇoti
na sādhu manye yata ātmano 'yam
asann api kleśada āsa dehaḥ*

„Člověk, jenž považuje smyslový požitek za cíl života, se zajisté zblázní do hmotného způsobu života a provádí všemožné druhy hříšných činů. Není si vědom, že díky svým minulým přečinům získal tělo, které, i když dočasné, je příčinou jeho utrpení. Živá bytost ve skutečnosti nemusí přijímat hmotné tělo, ale získala ho za účelem smyslového požitku. Proto myslím, že není vhodné, aby se inteligentní osoba znovu zaplétala do činností smyslového požitku, díky kterým dostává jedno tělo za druhým.“

Výše uvedený verš vyslovený Pánem Rišabhadevem popisuje šílenství, způsobené smyslovým požitkem. Díky neovládnutým smyslům se lidé nezdráhají zabíjet krávy a děti v lůně. Stejně zabíjení probíhá i během války v podobě nacionalismu. Lidé se tak musí převtělovat, život za životem, díky své honbě za smyslovým požitkem. Přijímat tělo za vlastní já je šílenost, neboť v okamžiku smrti vše, pro co jsme žili, náhle zmizí.

6) Závist, *matsarya*. Čánakja Pándit říká, že neexis-

tuje nic horšího, než závistivý člověk. Had je považován za velice závistivého tvora, jelikož bezdůvodně napadá ostatní bytosti. Může ho však ovládnout zaklínač hadů, zatímco závistivého člověka nazastaví nikdo. Je nešťastný, když vidí štěstí jiných, a je šťastný, když vidí něčí neúspěch. Zapojí-li se však v oddané službě, pak tuto škodolibou mentalitu ztrácí. Stane se pokorný a chce sloužit Krišnovi.

Někdy se i mezi oddanými projeví soupeřivý duch, avšak v konečném slova smyslu zůstávají vzájemnými příznivci a nejsou Krišnovi na obtíž. Šríla Prabhupáda proto řekl, že v duchovním světě neexistuje závist. Šišupála přistoupil ke Krišnovi se závistí, ale v kontaktu s Ním se očistil. Nám se však nedoporučuje snažit se osvobodit tím, že budeme ke Krišnovi závistiví. Šríla Prabhupáda vysvětluje, že osvobození démonů není nejvyšší.

Kamsa a další nepřátelé Krišny splynuli s Brahmanem, ale proč by měli mít stejné postavení i Krišnovi přátelé a oddaní? Krišnovi oddaní se stávají stálými společníky Pána buď ve Vrindávanu, nebo na vaikunthských planetách. (Šrímad Bhágavatam 7.1.31, význam)

Popsal jsem sice, jak oddaný ovládá šest špatných vlastností zaměstnáním ve službě Krišnovi, avšak může vyvstat otázka: Co má oddaný dělat v případě, pocítí-li nátlak špatných vlastností v jejich hmotné podobě? Dojde-li k tomu, musí se ovládnout. Když Bhrigu záměrně testoval Pána Brahma, aby zkusil, zda se rozhněvá, Pán Brahma se rozzlobil, ale s pomocí inteligence se ihned ovládl. Krišna také radí, abychom praktikováním jógy přivedli neklidnou mysl zpět pod vládu vlastního já. Měřítkem vládce smyslů (gosvámího) je schopnost ovládat špatné vlastnosti. Oddaný musí mít sílu, aby správně řekl „Ne!“ tužbám po hmotných věcech. Opak gosvámího je godása, jenž je služebníkem svých smyslů. Poslušně vykoná, co mu žaludek a genitálie nařídí. Nemůže však být oddaným. Když se Hiranjakašipu svého syna Prahláda zeptal, jak se stát vědomým Krišny, Prahlád odpověděl, že je to nemožné. Hiranjakašipu se nemohl stát oddaným díky neovládnutým smyslům.

Ovládnout smysly není možné pouhým omezením nebo umělým potlačováním, ale transcendentálním poznáním (*džňánou*) a transcendentální chutí (*vidžňánou*).☸

Hare Krišna Hare Krišna Krišna Krišna Hare Hare
Hare Ráma Hare Ráma Ráma Ráma Hare Hare

tradičního ir

Vypráví Narmada Svámí, který své dětství prožil v Andhra Praděši, Indii a ve svých 53 letech ustoupil do ISKCONu. O čtyři roky později přijal sannjás a v současnosti slouží jako hlavní manažér BBT v Bombaji.

Tehdy jsme neměli mnoho strojů; měli jsme zvířata. Každá rodina měla alespoň jeden nebo dva páry volů a jednu nebo dvě krávy nebo buvoly. Zvířata byla jako členové rodiny. Museli jsme je krmit a starat se o ně a někdy pokárat, když zlobila. Vesničané barvili rohy volů a krav jasnými barvami a na jejich krky zavěšovali zvonce, které jim při práci na polích zvonily. Když hospodáři vodili voly, často si zpívali. Pole byla plná písní, jeden hospodář zpíval na jednom poli, druhý na dalším a tak dále. To se prolínalo se zvuky zvonců a zpěvem skřivanů a působilo to, jako by celý svět byl plný štěstí. Vídával jsem mnoho krav a býků vycházejících každý den kolem osmé ranní. Byly to krávy všech pospolu. Vycházely ráno a vracely se večer s chlapci, kteří si brali oběd s sebou ven na pastviny. Jako Krišna a pasáčekové. Všechny krávy měly svá jména. Chlapci dávali jména všem kravám a také na ně jménem volali. Někdy jim dávali jména květin. Některé krávy měly jména jako Lakšmí a Sarasvatí a býci Bhíma a Ardžuna. Dnes lidé nechovají krávy, takže si můžete myslet, že krávy jsou všechny stejné, ale když s nimi žijete, naučíte se je znát jako lidi. Každá je jiná. Každá z nich má svou vlastní osobnost. Některé jsou jemné, některé pyšné, některé darebné. Ale když jsou vychovávány s láskou, reagují na ni, očekávají a potřebují ji stejně jako lidé. Protože ony jsou lidé, jen v tělech jiného druhu.

Lidé brávali krávy k řece, kde je čistili a koupali. Někdy jsme tam s nimi dolů k řece šli také a pomáhali koupat krávy. Sami jsme se taktéž vykoupali, plavali jsme, smáli se a cákali. Večer se chlapci a krávy vraceli společně zpět. Skákající telátka přiběhla se zdviženými ocasy.

Když jsem byl malý, miloval jsem tyhle vesnické činnosti. Tyto hry se školáky mě přitahovaly. Všichni jsme byli přátelé. Večer jsme přišli domů,

ndického života

překlad knihy *Glimpses of Traditional Indian Life* od Bhakti Vikáše Svámího

vykoupali se a znovu běželi ven si hrát. Když jsme byli děti, jezdívali jsme během letních prázdnin za rodinou mé matky. Moje matka byla šrí-vaišnaví. Každý se musel odpoledne před přijímáním prasádam vykoupat a pak jsme si namalovali tilaky. Byli jsme zvyklí tohle všechno dělat. Jeden z mých strýců vždy po vykoupání, před přijímáním prasádam, zpíval Ráma-mantru.

Písma říkají, že jméno Višnuva je všepříznivé a mělo by se zpívat stále. To nám bylo dobře známé. Dokonce i smártové to následovali, což teprve vaišnavové. Všepříznivé znamená příznivé ve všech ohledech: ochrana před pohromami, ochrana před zlými duchy, ochrana před všemi druhy neštěstí, přinášející štěstí v tomto i v příštím životě. Myslím, že to byl pro většinu lidí hlavní důvod zpívání. A Višnuova jména osvobozují od hříšných reakcí. Tak jako Adžámila. Každý znal příběh o Adžámilovi.

Toto zpívání harinámy bylo v naší kultuře silně zakořeněné. Jeden můj starý strýček mě zpíváním udržoval vzhůru. V létě jsme spali venku, obvykle na rovné střeše domu. Chladný vánek byl po horkém dni velice příjemný. Někdy, když nebyl vítr, bylo příliš horko na spaní, a tak jsme jen leželi napůl vzhůru, ovívali se vějíři a povíдали si o všem možném do časného rána. Když jsme navštěvovali dům mé matky, nemohl jsem v noci spát, protože jeden starý strýček prostě ležel na zemi a zpíval: Hari! Ráma! Góvinda! a mnoho dalších jmen Boha, pořád a pořád, celou noc. Vždy, když už jsem usínal, zavolal: Nárájan! Hari!

Lidé měli víru a zpívání si udělali zvykem. Byli tak vychováni. Když váš otec vždy pronáší: Hari! Góvinda! Nárájan! a váš dědeček, vaši strýcové a tety a vaše matka to říká, pak i vy začnete volat: Hari! Góvinda! Nárájan! Když jsme jako děti dělali nějakou neplechu, jeden starý muž z naší vesnice vždycky říkával: Každá chvílka, která uběhne bez vzpomínání na jméno Pána Hariho, je tou největší ztrátou, největší tragédií.

Nemohu říci, zda lidé tenkrát zpívali harinámu: kvůli mókše, bhakti nebo proč. Bylo to asi pro každého z jiného důvodu. O mnoha našich zvycích lidí nepřemýšleli, prostě je dodržovali,

protože všichni jednali tímto způsobem a oni předpokládali, že bylo správné tak jednat. A cítili se dobře, když to dělali.

Každý věřil v Boha. Tak jako život ze dne na den byl přirozený, jednoduchý a radostný, stejně tak byla přijímána Boží ruka ve všem. Myšlenka na Boha nebyla nikdy nikomu vzdálená, takže zmínky o Něm následovaly přirozeně při běžných činnostech. Nebylo to vyhrazené pro společenské příležitosti nebo pro odborníky.

I v běžné konverzaci obyčejní lidé často zmiňovali Krišnu nebo Rámu, protože jejich mysl byla plná Mahábháraty a Rámájany. Byli zvyklí naslouchat panditům nebo starším osobám doma. Otec káral svého syna a dal příklad z Ráma-líly: „Podívej, Síta řekla toto, Bhíšma udělal tamto.“ Nebo v rozhovoru se někdo odvolal citováním Krišna-líly a někdo další k tomu přidal jinou poznámku a tak dále. Nebo když se stalo něco neobyčejného nebo neočekávaného, opěvovali Boha, jak je úžasný. Dokonce i když se stalo něco špatného, říkali, že je to Boží vůle. Když se lidé setkali nebo rozcházel, říkali: „Džaj Šrí Ráma“ nebo něco podobného. Nemohli se obejít bez vyslovování Božích jmen.

Nebylo člověka, alespoň mezi vyššími kastami, který by ráno nevykonával púdžu nebo nerecitoval sanskritské modlitby. Kdybyste se prošli brzy ráno vesnicí, slyšeli byste zvonit zvonky cink-cink-cink a viděli z oken vycházet oblaka kouře vonných tyčinek. Zvuk sanskritských manter bylo slyšet z každého domova.

V jižní Indii byla nejběžnější Višnu-sahasra-náma. Jen zpíváním těchto jmen *jyeṣṭha*, *śreṣṭha*, atd. si automaticky připomenete Višnuovy přednosti. *Ananta-kalyaṇa-guṇa-viśiṣṭa* — má nekonečně mnoho příznivých vlastností. Meditováním o těchto vlastnostech a posloucháním svatých jmen přirozeně sílí vaše duchovní pocity, vaše vědomí Krišny. Lidé z toho měli skutečnou duchovní radost. ❀

Celozrnné sušenky

1 kg celozrnné mouky
250 g másla
200 g strouhaného kokosu
250 g rozinek
100 g slunečnicových jader
100 g lískových oříšků
(mandlí, vlašáků, atd.)
100 g sušeného ovoce
(švestek, fiků, datlí,
meruněk, atd.)
asi 8 dl mléka
olej na vymazání plechu

také možné přidat:

1,5 dl cukru
1 pl směsi koření umletého
na prášek (badyán, muškátový oříšek, zázvor, skořice)

Sušené ovoce nakrájíme a společně s rozinkami dobře promyjeme ve vlažné vodě. Rozehřejeme máslo a přidáme všechny přísady. Uhněteme vláčné těsto, které necháme chvíli odpočinout. Na vymaštěný plech klademe kousky těsta velikosti polévkové lžice a rozmáčkneme je na kolečka asi 6 cm velká a 1/2 - 1 cm tlustá. Pečeme v troubě při 190 stupních do zlatova — asi 20 - 30 minut.

Tyto sušenky se výborně hodí na cesty, protože vydrží asi týden a jistě si je oblíbí ti, kteří se vyhýbají bílému pečivu a cukru.

www.govinda.cz

Vaříme pro Krišnu